

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 2

April 1940

38. årgang

Redigert av Det Norske Myrselskaps sekretær, dr. agr. Aasulv Løddesøl

DET NORSKE MYRSELSKAPS ÅRSMELDING OG REGNSKAP FOR 1939.

I 1939 er innmeldt 37 nye medlemmer, fordelt på 5 livsvarige og 32 årsbetalende medlemmer. Av de tidligere livsvarige medlemmer er 2 avgått ved døden i 1939, og av de årsbetalende er 2 døde, 6 er utmeldt og 2 er gått over til livsvarige medlemmer.

Medlemstallet pr. 31/12 39 stiller seg slik:

Årsbetalende medlemmer		362
Livsvarige do.		233
Indirekte do.		210
Korresponderende do.		7
Æresmedlemmer		1

I alt 813

Ved årets utgang var antallet av bytteforbindelser i alt 140, herav 88 norske og 52 utenlandske.

I den faste funksjonærstab har det ikke vært noe skifte i meldingsåret. Av de midlertidig ansatte funksjonærer sluttet landbrukskandidat Smith og torvmester Moe etter at markarbeidet var avsluttet i oktober måned. Landbrukskandidat D. Lømsland, som tidligere har vært midlertidig ansatt i selskapet, ble engasjert på nytt fra 15. mai. Ekstra kontorassistent frk. Margareth Tønnesen sluttet 1. september og som ny assistent er ansatt frk. Dagny With.

Gjennomførings- og konsulentvirksomheten.

Tidsskriftet er sendt ut med 6 hefter i et opplag av 1100 eksemplarer. Dessuten er det fra forsøksstasjonen sendt ut en forsøksmelding i 1000 eksemplarer. Foredrags- og demonstrasjonsvirksomheten har i meldingsåret artet seg omtrent som tidligere år. Sekretæren har fra høsten 1939 gjenopptatt forelesningene i jordlære ved Vinterlandbruksskolens videregående avdeling.

Konsulentarbeidet er overveiende utført av torvkonsulenten og sekretæren. Det er i meldingsåret foretatt undersøkelsesreiser i Troms, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Opland, Hedmark, Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold og Aust-Agder fylker.

Ved avslutningen av markarbeidet pr. 23. november var vi à jour med alle rekvisisjoner. Imidlertid måtte vi også i 1939 overføre en del større kartleggingsarbeider av bureisingsfelter til andre institusjoner, da vi ikke hadde tilstrekkelige midler til å utføre arbeidet. I slike tilfelle har vi foretatt befaringer sammen med vedkommende rekvisiterer og herunder i store trekk demonstrert og klassifisert myrtyper og torvslag. Slike befaringer har vært omfattet med stor interesse, og vi har grunn til å tro at også denne gren av selskapets virksomhet fyller et virkelig behov.

Myrinventering og myrundersøkelser.

I 1939 er myrinventeringene fortsatt i Møre og Romsdal fylke (kystbygdene på Sunnmøre) og likeså i Hedmark fylke (Løten herred). I Møre og Romsdal er arbeidet utført av utskiftningskandidat Hovde og i Løten av landbrukskandidat Smith og for en mindre del av landbrukskandidat Lømsland. Resultatet av disse undersøkelser vil bli publisert senere. Et sammendrag vedkommende myrareal og brenntorvmasse tas med nedenfor:

	Samlet myrareal	Brenntorv (råtorv)
I Møre og Romsdal fylke	12,545 dekar	5,1 mill. m ³
I Hedmark fylke	43,230 »	12,4 » »
I alt	55,775 dekar	17,5 mill. m ³

Myrinventeringene er som tidligere utført med bidrag fra A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond og Rådet for teknisk industriell forskning.

Av større undersøkte områder utenom inventeringen kan nevnes Trollidal-, Tennelv- og Brygghaugfeltet på Senja, deler av Langmorkje statsalmening i Vågå og myrer i Evenstadmarka og Tresdalsskogene i Storelvdal. Det samlede areal som er undersøkt av selskapets funksjonærer i meldingsåret er rundt regnet 84,400 dekar.

Torvbriketterings- og freseforsøkene.

Briketteringsforsøkene ved Aspedammen er kort omtalt i ingeniør Ordings årsmelding, hvortil henvises.

Freseforsøkene på Jøa ved Namsos ble fortsatt også i 1939 med landbrukskandidat Lømsland som leder. Utførlig melding om disse forsøk vil bli avgitt i en annen forbindelse.

Myrforsøkene og arbeidet ved forsøksstasjonen på Mæresmyra.

Forsøksleder Hagerup gir i sin årsmelding en oversikt over arbeidet ved forsøksstasjonen. Her skal vi derfor bare nevne at antallet av forsøk ved stasjonen på Mæresmyra har vært 88 i 1939, det er 1 mindre enn i 1938. Av spredte felter har vi i 1939 hatt 55 felter mot 53 felter forrige meldingsår. Feltenes fylkesvisse fordeling har vært slik:

Troms fylke	3 felter
Nordland fylke	10 »
Nord-Trøndelag fylke	16 »
Sør-Trøndelag fylke	6 »
Møre og Romsdal fylke	2 »
Hedmark fylke	10 »
Opland fylke	1 »
Buskerud fylke	6 felter
Telemark fylke	1 »

Tilsammen 55 felter

En utførlig melding om forsøksvirksomheten i meldingsåret er tatt inn i selskapets tidsskrift, hefte nr. 5, 1939.

Bemerkninger til regnskapet.

Driftsregnskapet for 1939 balanserer med kr. 79,640.04. Dette er kr. 3619.63 mer enn foregående år. Det regnskapsmessige overskudd er kr. 1222.54.

Inntekter. Bortsett fra økning på en enkelt post, nemlig bidraget fra Rådet for teknisk industriell forskning, er det små forskyvninger i inntektene sammenlignet med foregående år. Det ordinære statsbidrag til selskapets virksomhet var kr. 25,000.00 i 1939.

Utgifter. Posten «Lønninger» er øket med ca. kr. 900.00 på grunn av et opptjent alderstillegg til sekretæren og på grunn av at kontorassistenten pr. 1/1 1939 ble overført fra II til I assistent. Til myrinventeringer er medgått ca. 2600 kroner mer enn i 1938. Dette skyldes at vi på ettersommeren og høsten 1939 hadde 3 mann med håndlangere i felten samtidig mot 2 mann forrige år. For øvrig er forskyvningene små.

Formuesstillingen er bedret med kr. 3819.81 i regnskapsåret. Det statuttmessige tillegg til legatkapitalen er kr. 1388.29. I netto kursgevinst på konverterte obligasjoner er innvunnet kr. 1208.98. Resten, kr. 1222.54, skyldes delvis innbetaling på gjeld og for øvrig en del forskyvninger i beholdningsverdier og bankinnskudd. Legatkapitalkonto utgjør pr. 31/12 1939 kr. 523,570.93 og selskapets øvrige aktiva kr. 172,592.53. Selskapets samlede formue ved årsskiftet er således kr. 696,163.46.

Regnskapet vedkommende 2. byggeperiode ved forsøksfabrikken i Østfold og briketteringsforsøkene på Jøa er i likhet med forrige år holdt utenom selskapets øvrige regnskaper. Til de nevnte formål har stått til disposisjon kr. 60,000.00, som ble bevilget gjennom Statens Kriseutvalg pluss kr. 3954.56 som skyldes salg av briketter og renteinntekter. De største poster på utgiftssiden er maskiner og bygninger.

Oslo, 13. februar 1940.

Sekretæren.

Det norske myrselskaps

Debet	Vinnings- og Driftsregnskap
Utgifter:	
Lønninger	kr. 15,340.16
Myrundersøkelser:	
Ordinære, inkl. reiseutgifter	kr. 2,680.83
Trøndelag Myrselskap, bidrag	» 1,200.00
	» 3,880.83
Møter	» 415.58
Meddelelser fra Det norske myrselskap:	
Trykning	kr. 3,003.11
Andre utgifter	» 535.27
	» 3,538.38
Kontorutgifter og revisjon	» 3,836.09
Bibliotek og trykksaker (avskrives)	» 265.91
Inventar (avskrives)	» 361.01
Depotavgift	» 314.00
Bidrag til Landslaget for Norske Jordbruksklubber	» 100.00
Analyser	» 404.98
Inkasso og oppkreving	» 76.75
Avskrevet medlemskontingent	» 395.00
Myrinventeringer med bidrag av	
A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond:	
Lønn til oppmåler	kr. 3,960.00
Reiseutgifter og håndlangerhjelp m. v.	» 1,040.00
	» 5,000.00
Myrinventeringer med bidrag av Rådet for Teknisk Industriell Forskning:	
Lønninger	kr. 4,943.38
Reiseutgifter, håndlangerhjelp	» 3,451.22
Analyser, kartreproduksjoner, trykning m. v.	» 822.38
	» 9,216.98
	Hovedkontorets utgifter kr. 43,145.67
Forsøksstasjonen på Mæresmyra (se særskilt regnskap) ..	» 34,659.47
Forsøksanstalten i torvbruk (se særskilt regnskap)	» 612.36
	Kr. 78,417.50
Balanse, overskudd	» 1,222.54
	Kr. 79,640.04

hovedregnskap for 1939.

tapskonto.

for 1939.

Kredit

Inntekter:

Statsbidrag	kr. 25,000.00
Refundert utgifter vedkommende myrundersøkelser	» 814.48
Medlemmers årspenger	» 1,810.00
Renter av legater og bankinnskudd	» 17,092.04
Livsvarig medlemskontingent	» 250.00
Inntekter av tidsskriftet	» 2,279.20
Bidrag fra A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond	» 5,000.00
Bidrag fra Rådet for Teknisk Industriell Forskning	kr. 10,000.00
Herav ubenyttet og overført til nytt regn- skap	» 783.02
	» 9,216.98

Hovedkontorets inntekter kr. 61,462.70

Forsøksstasjonen på Mæresmyra (se særskilt regnskap) ..	» 17,478.57
Forsøksanstalten i torvbruk (se særskilt regnskap)	» 698.77

Kr. 79,640.04

Det norske myrselskaps

Debet

Balanse-konto

Debet	Balanse-konto
Aktiva:	
Legatmidlers konto:	
Anbragt i obligasjoner	kr. 517,600.00
» i Akers Sparebank	» 5,970.93
	kr. 523,570.93
1 aksje i Rosenkrantzgaten 8	» 1,000.00
Anleggsverdier:	
Hovedkontoret, inventar	kr. 1,000.00
Forsøksstasjonen på Mæresmyra	» 125,000.00
Forsøksanstalten i torvbruk	» 33,000.00
	» 159,000.00
Kassebeholdning og bankinnskudd:	
Hovedkontoret (i bank)	kr. 1,540.88
Forsøksstasjonen på Mæresmyra (i kasse)	» 169.04
	» 1,709.92
Utestående fordringer:	
Forsøksstasjonen på Mæresmyra	kr. 319.82
Torvmester Skeviks gjeld	» 3,702.79
	» 4,022.61
Beholdningsverdier:	
Forsøksstasjonen på Mæresmyra	kr. 6,800.00
1 andel i Mære Samvirkeleg	» 60.00
	» 6,860.00
	Kr. 696,163.46

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets
For øvrig henvises til vår

Oslo,

A/S REVISION.

hovedregnskap for 1939.

pr. 31/12 1939.

Kredit

Passiva:

Legatkapitalkonto:

C. Wedel Jarlsbergs legat	kr.	22,687.06
M. Aakranns legat	»	5,527.57
H. Wedel Jarlsbergs legat	»	11,057.70
H. Henriksens legat	»	67,320.07
Haakon Weidemanns legat	»	131,520.37
Professor Lende Njaas legat	»	9,143.46
Skogeier Kleist Geddes legat	»	10,567.67
Landbruksdirektør Tandbergs legat..	»	5,021.05
Musiker A. Juels legat	»	1,128.90
Bankier Johs. Heftyes legat	»	258,275.13
Ingeniør J. G. Thaulows legat	»	1,321.95

 kr. 523,570.93

Kapitalkonto:

Saldo pr. 1/1—1939	kr.	171,369.99
+ overskudd	»	1,222.54

 » 172,592.53

 Kr. 696,163.46

31. desember 1939

18. januar 1940

MYRSELSKAP

Aasulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
 revisjonsinnberetning av i dag.

19. januar 1940.

P. I. Borch.

 Arne Paulsen.

Det norske myrselskaps

Debet	Vinnings- og Driftsregnskap
Utgifter:	
Forsøksdrift på Mæresmyra	kr. 14,099.71
Spredte forsøk	» 1,996.75
Vedlikehold	» 949.02
Assuranse, kontorutgifter m. v.	» 1,282.93
Forsøksmelding	» 524.00
Avskrevet påkostning:	
Nydyrking	kr. 598.83
Maskiner	» 66.12
Instrumenter	» 145.79
	» 810.74
Lønninger	» 14,996.32
	Kr. 34,659.47
Overskudd	» 603.97
	Kr. 35,263.44

Debet	Balanse-konto
Aktiva:	
Samlet bokført anleggsverdi	kr. 125,810.74
– avskrevet påkostning i 1939	» 810.74
	kr. 125,000.00
Utestående fordringer	» 319.82
Beholdningsverdier	» 6,800.00
1 andel i Mære Samvirkelag	» 60.00
Kassebeholdning	» 169.04
	Kr. 132,348.86

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets
Vi henviser for øvrig til

Oslo,

A/S REVISION.

forsøksstasjon på Mæresmyra.

tapskonto.

for 1939.

Kredit

Inntekter:	
Salg og forbruk av produkter	kr. 10,631.85
Distriktsbidrag	» 650.00
Renter av C. Wedel Jarlsbergs legat	» 849.13
» » H. Weidemanns legat	» 2,445.07
Betaling for utført forsøk og bidrag til forsøksvirksomheten fra Norsk Hydro	» 1,200.00
Bidrag til forsøksvirksomheten fra Kali-Import A/S ...	» 500.00
Inntekt av hus på Mære	» 1,000.00
Andre inntekter (provisjon og renter)	» 202.52
	Kr. 17,478.57
Tilskudd fra Myrselskapets hovedkasse	» 17,784.87
	Kr. 35,263.44

pr. 31/12 1939.

Kredit

Passiva:	
Kapitalkonto pr. 1/1—1939	kr. 131,744.89
+ overskudd	» 603.97
	kr. 132,348.86
	Kr. 132,348.86

31. desember 1939

18. januar 1940

MYRSELSKAP

Aasulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
vår innberetning av i dag.

19. januar 1940.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

Det norske myrselskaps

**Vinnings- og
Driftsregnskap**

Debet

	Utgifter:	
Administrasjon		kr. 94.70
Torvstrødriften		» 517.66
		Kr. 612.36
Balanse, overskudd		» 86.41
		Kr. 698.77

Debet

Balanse-konto

	Aktiva:	
Samlet bokført anleggsværdi pr. 1/1—1939		kr. 33,000.00
Torvmester Skeviks gjeld til hovedkontoret		» 3,702.79
		Kr. 36,702.79

Oslo

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets
Vi henviser for øvrig til

Oslo,

A/S REVISION.

forsøksanstalt i torvbruk.

tapskonto.

for 1939.

Kredit

Inntekter:

Renter av torvmester Skeviks gjeld	kr. 185.87
Torvmesterens forpaktningsavgift	» 512.90

Kr. 698.77

pr. 31/12 1939.

Kredit

Passiva:

Tilskudd fra hovedkassen 1934—38	kr. 6,731.99
Netto innbetalt til hovedkassen 1939	» 966.13
	<u>kr. 5,765.86</u>
Kapitalkonto pr. 1/1—1939	kr. 30,850.52
Balanse, overskudd	» 86.41
	<u>» 30,936.93</u>

Kr. 36,702.79

31. desember 1939

18. januar 1940

MYRSELSKAP

Aasulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
vår innberetning av i dag.

19. januar 1940.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

Regnskap for 2. byggeperiode ved forsøksfabrikken og vedkommende freseforsøk

Utgifter:	
Lønninger	kr. 6,150.00
Forsøksdrift	» 4,890.26
Reiseutgifter	» 1,126.45
Kontorutgifter	» 881.35
Avgifter, assurance	» 498.84
Bygninger	» 12,077.97
Maskiner	» 24,007.20
Transportbane	» 6,252.46
Freseforsøk på Jøa	» 8,070.03
	Kr. 63,954.56

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Stemmer med selskapets bøker

Oslo,

A/S REVISION.

i torvbrikettering ved Aspedammen i Østfold på Jøa i Nord-Trøndelag.

Inntekter:

Bidrag fra Statens kriseutvalg	kr. 60,000.00
Renter fra 13/8—31/12 38	kr. 88.95
» » 1/1—4/7 39	» 131.38
	————— » 220.33
Solgt briketter	» 3,685.60
Renter fra 11/11—31/12 38	kr. 7.89
» » 1/1—12/7 39	» 40.74
	————— » 48.63

Kr. 63,954.56

21. juli 1939.

MYRSELSKAP

Aasulv Løddesøl.

som er revidert av oss.

25. juli 1939.

Half. Monsen.

Arne Paulsen.

Årsmelding for 1939

fra ingeniør A. Ordning.

Den første del av året medgikk ved Aspedammen brikettfabrikk, idet man her utførte en del utvidelser av anlegget.

Det ble bygd silo 30×8 m for fresepulver, anskaffet 2 motortraller (lokomotiver) for å frakte fresepulver fra myra til fabrikk, der ble bygd 6 transportvogner for tilkobling til oppsamlermaskiner. Samlemaskinene ble ombygd for den dobbelte kapasitet med anvendelse av samme traktor som før.

1. mai gikk fabrikken over til ny eier, men myrselskapet forbeholdt seg å kunne drive forsøk framdeles, så mitt tilsyn med fabrikkens fortsatte utover sommeren.

Av myrundersøkelser og konsulentarbeid utenfor brikettfabrikken er utført følgende:

Boring og bonitering av Storemyr, Elverum.

Inspeksjon av brenntorvfabrikk for Bøverdal Ysteri, Bøverdal.

Myrundersøkelser for Fåvang småbrukerlag.

Do. » Nedre Stranda småbrukerlag, Fåberg.

Do. » Veldre almenning.

Do. » Staten i Evenstadmarka, Storelvdal.

Myrundersøkelser og kartlegging av Langkloppmyra for Nes almenning med forslag til fortsatt drift.

Myrundersøkelser og foredrag for Toten almenning, overslag for brenntorvdrift m. m.

Planleggelse av brenntorvdrift og eksportanlegg for Ullern torvstrøfabrikk, Skarnes.

Myrundersøkelser av Lensmannsmyrene i Tresdalskogen, Storelvdal.

Kartlegging og boring av Breimosen i Degernes.

Myrundersøkelser for Augedal småbrukerlag.

Besiktigelse av torvmaskiner ved Rena.

Besiktigelse og taksering av torvmaskiner, Elverum kommune.

Besiktigelse av torvmaskiner ved Sandefjord.

Reise til Sverige i anledning av fresemaskineri.

Forslag til torvmaskiner, Nøtterøy mølle og sag.

Kartlegging og planleggelse, Hernesmyra, Elverum.

Sommeren var meget ugunstig for driften ved brikettfabrikken ved Aspedammen, så produksjonen ble liten. I regnværperioden ble der grøftet og planert nye fresefelter, så fabrikkens nå skulle stå bra rustet for produksjonen 1940. Brikettene er blitt meget godt mottatt av de brenselkjøpende, hvilket brikettene også fortjener.

Maskintorvproduksjonen foregikk også under ugunstige tørkeforhold, men de anlegg som kom tidlig i drift og fikk godt av vårtørken fikk berget sin produksjon. Et par almenningsfabrikker fant tørkeforholdene så problematiske at de innstilte driften.

Torvstrøfabrikkene har hatt normal drift. På Ullernmyra ved Skarnes er fabrikkens ferdigbygd. Der er eksportert til U. S. A. omkring 20,000 baller, likesom statsbanene har kjøpt omkring 30,000 torvstrømter for å anvende til isolasjon mot telehevninger.

Lybæk pr. Dal st. 27. januar 1940.

A. Ordning.

Kort melding om vær og årsvekst ved Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra. for året 1939.

Av forsøksleder Hans Hagerup.

Vinteren 1938—39 slutter seg til rekken av milde vintrer som vi har hatt gjennom flere år. Utover vintermånedene var det omlag normalt med nedbør, men fordelingen på de ymse måneder skiller seg en del fra normal nedbør. I januar var det bare 18 mm nedbør, som for det meste kom som regn eller sludd; bare i siste halvpart av måneden ble det så mye snø at en kunne bruke slede. I første halvpart av februar var det mye regn og sludd; det falt i denne tid 82 mm nedbør, derimot var resten av februar uten nedbør. Fremdeles var det bar jord, og i denne tid ble det litt teledannelse. Regn og sludd fortsatte i begynnelsen av mars; omkring midten av denne måned ble det så mye snø ca. 3 ukers tid at det var sledefore. Senere ble det igjen regn og sludd. I de 4 første måneder av året kom i alt 190 mm nedbør mot normalt 185 mm (18 års middel ved forsøksstasjonen). Det meste av denne nedbør rant vekk etter hvert, så det ble ingen vårflom.

Det ble ikke mye tele i jorda, selv om den lå bar lange tider. Ved måling i april var det ikke mer enn 20—25 cm med tele.

Overvintringen av enga var god, men kløver i første års eng var for det meste gått ut på grasmyra, på mosemyra var det rikelig med kløver.

Vårarbeidene tok til 11. april. Mineralgjødsla ble utsådd på eng i tiden 11. til 22. april, på åker 22. til 28. april. Kvævegjødsla utsådd på eng 16. til 20. mai og på åker 3. juni.

Enga ble gjødslet med 20 kg superfosfat + 28 kg 40 % kalisalt + 10 til 14 kg kalksalpeter på den minst formuldete myr. Beitene fikk 20 kg råfosfat + 20 kg kalisalt + 12 kg Odda om våren. Etter første avbeiting 14 kg kalksalpeter. Åkeren ble gjødslet med 15 til 20 kg superfosfat og samme mengde kalisalt. Til neper: 10 lass husdyrgjødsel, 15 kg superfosfat, 25 kg kalisalt. På mosemyr ble enga gjødslet med 4 lass husdyrgjødsel + 10 kg superfosfat + 10 kg kalisalt + 12 kg kalkammonsalpeter. Den eng som ikke fikk husdyrgjødsel ble gitt

20 kg tomasfosfat + 20 kg kalisalt + 20 kg kalksalpeter. Åkeren på mosemyr ble gitt 20 kg superfosfat + 20 kg kalisalt + 15 kg kalksalpeter, og rotvekstene: 25 lass husdyrgjødsel + 20 kg superfosfat + 20 kg kalisalt + 12 kg kalkammonsalpeter. Alle mengder pr. dekar. De ymse vekster ble sådd eller satt til disse tider: Perlehavre 29. april, Asplundbygg 4. mai, Maskinbygg 6. mai, gulrot og pastinakk 6. mai, potet 15. mai, neper og kålrot og betet 26. mai, engfrø 13. mai, hodekål og blomkål 2. juni, rødbeter 3. juni og høstrug 26. august.

Vårarbeidene ble utført under ganske gode værforhold. Mai hadde under normal nedbør, men juni hadde i alt 109 mm, eller 54 mm over normalt; juli måned hadde også over normalt med 14 mm, men det meste kom i første halvpart av måneden. Forsommeren ble kald og sur på grunn av den rikelige nedbør, og veksten gikk derfor sent. Åkeren ble sen og noe ugrasfull.

Slåtten tok til 7. juli og ble ferdig 28. juli. I førstningen av slåtten var mye regn, som sinket arbeidet, men fra midten av måneden ble været varmere og arbeidet ble utført under ganske gode værforhold. Høyet fikk god berging, og alt høy var i hus 8. august. Avlingene må sies å være ganske bra. Her skal oppgis noen avlingstall av første slått fra omløpsforsøk med 3 til 5 års eng:

	Omløp med 3 års eng	Omløp med 4 års eng	Omløp med 5 års eng
1. års eng	612	738	752
2. » »	728	682	726
3. » »	726	768	814
4. » »	—	676	694
5. » »	—	—	764
	Middeltall 689	716	750 kg høy pr. dekar

Hå-avlingen ble omkring 200 kg tørr hå pr. dekar.

På mosemyr ble det også en meget god avling. På et par felter der det ble prøvd med sand og uten sand, ble avlingen uten sand fra 612 til 670 kg høy og med sand fra 783 til 878 kg høy. Men her ble ikke nevneverdig hå-avling.

Det varme vær i slutten av juli og i august måned gjorde at kornet ble ganske fort drevet fram til modning. Det så forresten ganske tvilsomt ut om det skulle bli modent korn, å dømme etter været i juni og begynnelsen av juli. Maskinbygg ble skåret fra 15. august Asplundbygg fra 21. august og Perlehavre fra 23. august og skuren var ferdig 26. august. Kornet fikk god berging; det meste av bygget kom i hus uten noe regn på det fra skur til innkjøring. Avlingene ble gjennomgående tilfredsstillende. Maskinbygg gav 250 kg, Asplundbygg 330 og Perlehavre 310 kg pr. dekar. En del Maskinbygg som ble solgt holdt 63,25 kg pr. hl med 15,5 % vann, og Perlehavre 50 kg pr. hl med 17,5 % vann.

Potetene ble tatt opp fra 25. september. Det var en del frost som skadde graset i juni måned. Den 28. juni var det $\div 2^{\circ}$ C, og potetgraset fraus helt ned. Litt tørråte var det også dette år, men bare på bladene av enkelte sorter, på knollene var lite. Graset frøs ned 11. september, det var da $\div 4^{\circ}$ C. Avlingene ble ganske bra; for noen sorter ble knollavlingene slik pr. dekar:

Graham	3055 kg med 19,5 % tørrstoff
Louis Botha	3324 » » 20,7 » »
Early Puritan	3115 » » 20,1 » »
Parnassia	2791 » » 22,5 » »
Alpha	2570 » » 19,8 » »
Jubel	2971 » » 20,2 » »
Kerrs Pink	2127 » » 20,3 » »
Magnum Bonum	2467 » » 20,8 » »

På mosemyra gav Graham 3334 kg med 19 % og Botha 2530 kg med 19,6 % tørrstoff.

Neper, kålrot og beter ble tatt opp fra 10. oktober. Rotavling pr. dekar og tørrstoffprosent for noen sorter ble:

Dales hybrid (norsk)	5583 kg røtter med 9,5 % tørrstoff
Fynsk bortfelder	6662 » » » 8,5 » »
Kvit mainepe	6694 » » » 10,8 » »
Østersundom	9806 » » » 8,0 » »
Bangholm kålrot	3778 » » » 10,6 » »
Eckendorfer förbete	2333 » » » 10,9 » »
Førsukkerbete	1806 » » » 12,7 » »

Kålrot og beter gav små avlinger på grunn av liten varme på forsommeren og noe stokkløping. Fynsk bortfelder stokkløp mest av nepene. Av nepene var noe råttent, og mest av Dales hybrid med 16 %. Betene var friske, men kålrøttene var mye angrepet av kålflue.

På mosemyra gav Fynsk bortfelder 5360 kg røtter med 9,3 % og Kvit mainepe 5120 kg røtter med 13,2 % tørrstoff.

Gulrøttene ble tatt opp 5. oktober. Det var litt stokkløping også her, men ikke så mye at det hadde noe særlig å si for avlingen. Rotavlingen må sies å være ganske bra. For et par sorter ble den pr. dekar:

Nantes halvlang	5174 kg
Chantenay (rødmarget)	5023 »

Pastinakk ble opptatt til samme tid; avlingene ble her ikke særlig store. Suttons student gav 1805 kg og Runde 1080 kg pr. dekar.

Hodekålen ble tatt opp 9. oktober, en del tidlig kål var tatt opp før. Det ble ikke særlig stor avling, delvis på grunn av dårlig vær på forsommeren, men også fordi det var noe sterkt angrep av kålflue.

Avlingen av faste hoder ble pr. dekar: Trønder 3150 kg, Stavanger torv 3115 og Heinemanns Junikjempe 3500 kg.

Rødbetene gav heller ikke stor avling. De ble sådd sent (3. juni), men det var bra, for ved tidligere såning ville det sikkert blitt mye stokkløping. Utover juli og august ble det for tørt til denne, så veksten ble stagget av den grunn. Improved Detroit gav 1230 kg og Crosby's egyptiske 1485 kg røtter pr. dekar.

Innhøstingen ble utført under gode værforhold. Alle måneder fra og med august hadde under normal nedbør. Oktober hadde bare 35 mm regn mot 18 års middel ved forsøksstasjonen 84,5 mm. Alt pøyingsarbeid ble utført under gode værforhold og ble ferdig først i november. Snøen kom tidlig denne høst. Alt den andre uke i november kom det snø, men den ble ikke liggende varig. I desember kom det rikelig med snø som skaffet godt føre og «kvit jul», som det ikke hadde vært på flere år.

Mære i januar 1940.

Hans Hagerup.

REPRESENTANTMØTE OG ÅRSMØTE I DET NORSKE MYRSELSKAP.

REPRESENTANTMØTE ble holdt den 6. mars i Sangerhallen i Oslo Håndverks- og Industriforening. Møtet ble ledet av myrselskaps formann godseier Carl Løvenskiold. Følgende saker ble behandlet:

1. Årsmelding og regnskap for 1939 ble referert. For regnskapet ble meddelt decharge.

2. Valg på to medlemmer av selskapets styre. De uttredende, godseier Carl Løvenskiold, Ullern, og statsgeolog dr. Gunnar Holmsen, Vettakollen, ble gjenvalgt. De øvrige medlemmer av styret er gårdbruker Arthur Krohn, Oslo, direktør Haakon O. Christiansen, Trondheim, og grosserer Harald Sundt, Oslo.

3. Som henholdsvis formann og nestformann ble gjenvalgt gods-eier Løvenskiold og dr. Holmsen.

4. Valg på 4 varamenn. De uttredende skoginspektør Ivar Ruden, Sandvika, professor Emil Korsmo, Oslo, godseier Jørgen Mathiesen, Eidsvoll, og forstkand. Oscar Collett, Oslo, ble gjenvalgt.

5. Ingeniør A. Ordings ansettelse som torvteknisk konsulent ble forlenget på uforandrede vilkår for 1 år fra 1. juli 1940.

6. Som revisor ble gjenvalgt A/S Revision, Oslo.

Årsmøtet ble holdt like etter representantskapsmøtet. Etter at regnskapet for 1939 var referert ble det foretatt valg på 6 medlemmer av representantskapet. De uttredende:

Ingeniør Hj. Kielland, Lillestrømmen,
 Godseier W. Mohr, Fjøsanger,
 Direktør Johs. Nore, Asker,
 Ingeniør Per Schøning, Kongsvinger,
 Landbrukskjemiker O. Braadlie, Trondheim, og
 Fylkesagronom Tarjei Aasland, Skien,

ble alle gjenvalgt.

De øvrige representanter er:

Oberst Ebbe Astrup, Bestun.
 Professor dr. K. O. Bjørlykke, Ås.
 Statsråd Johan Mellbye, Nes, Hedmark.
 Ingeniør E. Cappelen Knutsen, Borgestad.
 Gårdbruker Finn Blakstad, Sørum.
 Gårdbruker Hans Flaten, Fåberg.

På årsmøtet ble holdt foredrag av godseier Løvenskiold om «Myrselskapets virksomhet i 1939» og av ingeniør Ording om «Torvens betydning for selvforsyningen».

Begge foredrag er trykt i dette nr. av tidsskriftet.

MYRSELSKAPETS VIRKSOMHET I 1939.

*Foredrag av godseier Carl Løvenskiold på myrselskapets årsmøte
 6. mars 1940.*

VIRKSOMHETEN i året som gikk har vært drevet etter noenlunde samme retningslinjer som de nærmest foregående år, om enn arbeidet i den siste del av året delvis har vært preget av den nåværende spente situasjon ute i verden. Arbeidet har fordelt seg på dyrkingsforsøk, myrinventering og myrundersøkelser, briketteringsforsøk og konsulentvirksomhet.

Dyrkingsforsøkene.

Siden myrselskapets forsøksstasjon på Mæresmyra ble opprettet i 1907 har myrforsøkene vært den gren av myrselskapets virksomhet som har vært preget av størst kontinuitet. Spredte forsøk ble drevet allerede før forsøksstasjonens opprettelse, og i stasjonens første driftsår var disse i flertall. Etter 1915 har derimot forsøksfeltene ved stasjonen vært i flertall. I 1939 har vi hatt 55 spredte felter mot 53 forrige år, og ved stasjonen 88 felter mot 89 året før. Av viktigere

forsøk som utføres ved stasjonen vil jeg nevne sortsforsøk og gjødslingsforsøk og dessuten foredlingsarbeidet med grasarter. Som vårt lands første forsøksstasjon for myr dyrking har stasjonen på Mæresmyra en stor og krevende oppgave å løse.

I de senere år har beitesaken vært en av jordbrukets hovedoppgaver, og behovet for å få undersøkt hvordan de forskjellige myrtyper egner seg til beite har trengt seg fram. For å belyse dette nærmere søkte forsøkslederen i fjor om en ekstraordinær bevilgning på vel 6000 kroner til anlegg av et 30 dekar stort beitefelt på mosemyr i Sparbu. Man er ennå for en stor del i villrede om hva slags metoder en helst bør nytte ved dyrking av slik myr til beite, og et slikt forsøk ville derfor ha sin store interesse. I denne forbindelse vil jeg sitere hva en av våre første beiteeksperter, nemlig professor Ødelien, uttaler i den nettop avgitte innstilling fra Beitekomiteen:

«Ellers kan det bli bra kulturbeite på høyst forskjellig slags jord, men likevel slik at jord som representerer en ytterlighet i en eller annen retning, høver mindre godt. Det gjelder både den aller stiveste leirjord, utpreget sand- og grusjord og mosemyr. Mosemyrene høver dog tross alt bedre til beite enn til annet bruk, men de er forholdsvist dyre å dyrke opp og krever også spesiell kyndighet i behandling av slik jord om resultatet skal bli tilfredsstillende. Flere spørsmål i forbindelse med oppdyrking og bruk av mosemyr og andre nærstående myrtyper til beite trenger også til bedre forsøksmessig utredning, noe som forresten også gjelder mange andre beite-spørsmål.»

Planene for det planlagte forsøk i Sparbu er forelagt forsøksrådets beiteutvalg og ble anbefalt av dette. Dessverre ble forslaget ikke tatt opp av Landbruksdepartementet på det statsbudsjett som nå er fremlagt.

Myrinventeringer og myrundersøkelser.

Myrinventeringene har i likhet med tidligere år vært drevet med tilskudd fra forskjellige fond, nemlig A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond og Rådet for teknisk og industriell forskning. I 1939 omfatter inventeringen 55,775 dekar myr. Derav faller 12,545 dekar på kystbygdene i Møre og Romsdal, og resten, 43,230 dekar, på Løten herred i Hedmark. Undersøkelsen i Møre og Romsdal danner en fortsettelse av det arbeid som ble påbegynt allerede i 1935 med undersøkelsen av myrene på Smøla. Disse undersøkelser ble så fortsatt i 1938 og avsluttet i 1939. Undersøkelsen i Løten omfatter foruten myrene i Løten almenning også herredets øvrige myrer.

Alt i alt er det siden inventeringene begynte i 1934 undersøkt 1.001,055 dekar myr. Ved disse oversiktsmessige undersøkelser er myrene blitt klassifisert og utnyttelsesmulighetene i store trekk klarlagt. Derved har vi oppnådd å få skilt ut de mindreverdige myrer fra de mer verdifulle, enten dette nå gjelder dyrkingsmyrer eller

brenntorvmyrer. Når det gjelder brenntorvmyrer her på Østlandet er inventeringen henlagt til de distrikter hvor det har størst interesse å ha kjennskap til brenntorvforekomstene, eksempelvis Idd i Østfold og Vang og Furnes i Hedmark. Ikke minst under den nåværende brenselsituasjon er det av stor viktighet å ha våre viktigste brenntorvforekomster lokalisert slik at vi vet hvor vi har dem. Dette vil spare en for unødige tidsspille når detaljplanleggingen skal foretas.

Hva detaljundersøkelser angår, så foretas slike først når kravet om utnyttelsen melder seg. Her er det først og fremst småbruker- og bondelag og for øvrig også en rekke offentlige institusjoner som har søkt selskapets assistanse ved undersøkelser av dyringsfelter eller strøtorv- og brenntorvmyrer.

Av andre dagsaktuelle ting fra myrundersøkelsene skal jeg nevne at selskapet siste år har deltatt i arbeidet for å skaffe småbrukere og oppsittere i skogs- og fjelltrakter kulturbeiter. Som et eksempel på dette kan nevnes at en gruppe småbrukere i Løten har søkt almenningstyret om å få avstått skikket jord i Løten almenning til et beitefelt. Myrselskapet har så i samarbeid med beitekonsulenten og jordstyret utført undersøkelse og kartlegging av et beitefelt ved Gitvola seter i ca. 700 m h. o. h. Saken er nå sendt beitekonsulenten, som vil søke planene realisert.

Rent forsøksmessig har myrselskapet foretatt undersøkelser innen et ca. 10,5 km² stort område i Langmorkje statsalmenning i Vågå. Området, som ligger i setertraktene og for en stor del omfatter arealer over skoggrensen, har et samlet myrareal av 1,147 dekar. Av dette område har vi kartlagt 823 dekar, derav 240 dekar myr, med tanke på anlegg av kulturbeite. Jeg tror det har vært et heldig tiltak å oppta arbeidet med dette felt. Det meste av myrene er fine, kalkrike grasmyrer som egner seg bra til kulturbeite ifølge de erfaringer som landbruksskolebestyrer Sortdal har gjort på Klonesseteren. Den omliggende fastmark er stort sett også vel skikket for kultivering til beite. Det er nå meningen i samarbeid bl. a. med fjellstyret, beitesakkyndige og skogvesenet å søke realisert anlegg av et større kulturbeitefelt for de beiteberettigede i almenningen. Å få inngjerdet et større felt her ville ha sin store betydning ikke bare for å bedre beiteforholdene, men også for å bevare verneskogen.

Briketteringsforsøkene.

Som et ledd i arbeidet for å fremme torvsaken fikk vi som bekjent i 1936 sikret oss Severin Petersen & Co.s patenterte metode for fremstilling av torvbriketter. Jeg skal ikke her komme inn på selve metoden, som tør være kjent fra før, men kort nevne en del av de arbeider vi har hatt i denne forbindelse. Som mine tilhørere kjenner til bygde vi i 1937—38 en fabrikk for framstilling av briketter ved Aspedammen i Østfold. Der har vi også hatt våre stør-

ste forsøksfelter. Fabrikken og myra er nå overtatt av private, men selskapet har betinget seg adgang til å utføre nødvendige forsøk.

For å prøve fresemetodens brukbarhet i kystklima begynte vi i 1938 et freseforsøk på Jøa i Ytre Namdalen. Var metoden anvendbar her ville man bl. a. kunne skaffe de brenselfattige kystbygder et konsentrert, lett transportabelt og relativt billig innenlandsk brensel. På Jøa finnes det store brenntorvmyrer og staten eier her avtorvingsretten til ca. 3,700 dekar myr.

Forsøkene på Jøa i 1938, som jeg omtalte i mitt foredrag under Landbruksuken i fjor, ble fortsatt sommeren 1939. Det viste seg dessverre at de forhåpninger som mange nærte til dette forsøk, ikke ble innfridd. Forsøkene på Jøa sommeren 1938 og 1939 klarla at fresemetoden etter Severin Petersens metode vanskelig er anvendbar i vårt kystklima. Dette skyldes de dårlige tørkeforhold som våre kystbygder byr på. Luftfuktigheten er høy og været ustabil. Metoden er i første rekke basert på en rask tørk. Dette viste seg umulig å oppnå her i de to årene forsøkene pågikk. Den langsomme tørk man får av torvpulveret, innebærer et risikomoment; det settes for store krav til klimaets stabilitet, og klimaet på Jøa viste seg begge år å være lite stabilt. I tillegg hertil kommer også det forhold at luftfuktigheten i våre kyststrøk stort sett når sitt maksimum i årets varmeste måneder.

Det pulver som det likevel lykkes å samle opp, ble sendt til fabrikken ved Aspedammen, og det viste seg å ha gode briketterings-egenskaper.

Forsøkene ved Aspedammen i Østfold har vist at fresemetoden er brukbar i vårt innlandsklima, og nå er fabrikk nr. 2 under bygging i Elverum.

Torvbriketteringen er imidlertid en gren av torvdriften som må forberedes grundig og egner seg ikke som objekt for panikkartede krisetiltak.

Konsulentvirksomheten.

Konsulentvirksomheten har som tidligere år gått ut på å undersøke myrfelter og være behjelpelig med planlegging vedkommende utnyttelsen. Stort sett har interessen for såvel teknisk som jordbruksmessig utnyttelse av myrene vært som vanlig, bortsett fra et tilløp til øket interesse for brenntorv straks etter at krigen brøt ut i begynnelsen av september.

For den som har fulgt med i utviklingen her i landet i de senere år inntraff den nåværende brenselkrise ikke uventet. Den omstendighet at det utenlandske brensel mer og mer er kommet til anvendelse i vår moderne bebyggelse og i det hele tatt i de fleste moderne fyringsanlegg har ført til at tilvirkningen av innenlandsk brensel stadig er blitt redusert. Det var derfor helt naturlig at når tilførselen utenfra ble innskrenket, så måtte det bli krise.

Myrselskapet har gjentatte ganger fremhevet nødvendigheten av å få i gang innenlandsk produksjon av brensel allerede under normale forhold, men våre henvendelser har dessverre ikke vunnet gehør i den utstrekning som vi kunne ønske. I fjor høst fikk vi riktig nok kr. 50,000.00 til innkjøp av brenntorvmaskiner, slik at vi når våren kommer har en del brenntorvmaskiner å sette inn i en eventuell øket brenntorvproduksjon. Nå hjelper det imidlertid lite om vi har både brenntorvmyrer og maskiner. Spørsmålet om en heldig løsning av brenntorvproduksjon står og faller med avsetnings- og prisforholdene. Produsentene bør sikres avsetning til lønnsomme priser, først da kan vi ha håp om å få brenntorvproduksjonen øket. Dette spørsmål bør løses hurtig. Å vente til brenselsnøden er akutt, er lite rasjonelt. De relativt små beløp som skal til for å tilrettelegge mulighetene for brenntorvdrift vil ikke være bortkastet, tvertimot. Skulle forholdene endre seg til det bedre vil en eventuell bevilgning til disse ting bare være å betrakte som rimelig forsikringspremie.

Av tiltak som tar sikte på å øke brenntorvproduksjonen har myrselskapet overfor Brenselsrådet gjentatt sitt flere ganger tidligere fremsatte forslag om at det blir sikret produsentene en viss minstepris for torven, og at staten stiller seg som avtager for torv der ikke måtte bli omsatt i det frie marked. Videre har vi foreslått at det blir stilt midler til disposisjon for den nødvendige tekniske assistanse og midler til undersøkelser av brenntorvforekomster. Dessuten vil det være ønskelig at det blir holdt torvkurser og demonstrasjoner i brenntorvdrift og at man får midler til utdanning av flere torvsakkyn-dige enn vi for tiden har i vårt land. I det hele mener vi at det er meget viktig at vi står rustet til å møte de økede krav om en effektiv konsulentvirksomhet, og for øvrig de mange forskjellige oppdrag som vil melde seg i forbindelse med en sterkt utvidet brenntorvdrift.

Som forsamlingen kanskje kjenner til fra meddelelser i dagspressen har Brenselsrådet enstemmig gått inn for disse forslag, som nå er oversendt Forsyningsdepartementet, og vi får håpe at også departementet og regjeringen er enig i at det nå må gjøres noe effektivt for å øke produksjonen også av et så viktig innenlandsk produkt som jo brenntorven må sies å være.
